

De medische hulpverlening tijdens een Elfstedentocht per schaats

Naar aanleiding van het artikel van Kramer et al. over de medische hulpverlening tijdens de Elfstedentocht (1985; 2448-50),¹ willen wij gaarne de ziektegeschiedenis melden van een schaatser met een ongewoon zenuwletsel, ontstaan na het rijden van de Elfstedentocht.

Het betreft een 27-jarige getrainde sportman die halverwege de tocht een stijf gevoel in de onderbenen kreeg en tijdens het 'klünen' moeite had met het optillen van de voeten. Na afloop kreeg hij tintelingen aan de achterzijde van de bovenbenen, aan beide onderbenen en voetwreven. Bij onderzoek één week na de tocht werd beiderzijds een ernstige krachtvermindering van de voetheffers, teenheffers en teenbuigers vastgesteld. De achillespeesreflex was rechts opgeheven en links zwak opwekbaar. Wij stelden de diagnose incompleet letsel van de N. ischiadicus links en rechts. Dit letsel zou verklaard kunnen worden door abnormaal rekken van de zenuw wanneer in de schaatshouding de rug bij gestrekte benen sterk vooroverbuigt. Een halfjaar na de tocht was de spierkracht verbeterd, maar de patiënt kon nog niet op de hakken lopen. De achillespeesreflex was toen beiderzijds goed op te wekken.

Deze ziektegeschiedenis toont aan dat de Elfstedentocht ook van een geoefend schaatser een ongewone inspanning vergt.

LITERATUUR

¹ Bertelsmann FW, Breederveld RS. Dubbelzijdig letsel van de N. ischiadicus na het rijden van de Elfstedentocht. *Geneeskunde en Sport* 1986; Ter perse.

F. W. BERTELSMANN
R. S. BREEDERVELD

Amsterdam, januari 1986

De ongewone ziektegeschiedenis, beschreven door Bertelsmann en Breederveld, is zeer interessant. Er zullen ongetwijfeld meer van deze late syndromen zijn. Er is mij geen grotere follow-up bekend van deelnemers aan lange-afstand-schaats-tochten. De in de literatuur beschreven onderzoeken en waarnemingen betreffen letsels, onder andere omstandigheden ontstaan. Het ischiadicus-overrekkingsbeeld in aansluiting aan een schaatstocht heb ik zelf nooit gezien. Wel zag ik het eenmaal door een andere oorzaak. Of de schaatshouding, gebogen rug-gestrekte benen, hier causaal is, is discutabel, aangezien dit niet de preferente houding is voor de meeste rijders. De conclusie dat lange-afstand-schaatsen ongewoon inspannend en belastend is, kan ik van harte onderschrijven.

C. W. A. WIEMER

Leeuwarden, januari 1986

Mededelingen en bekendmakingen

Subsidie van de Maurits en Anna de Kock Stichting

Het fonds van de Maurits en Anna de Kock Stichting heeft voor het jaar 1986 gelden beschikbaar ter ondersteuning van klinisch-experimenteel kankeronderzoek. Subsidies worden in principe gegeven voor de aanschaf van apparatuur, noodzakelijk voor de uitvoering van een project, terwijl in bijzondere gevallen beperkte bedragen voor materiële kosten kunnen worden toegekend ten behoeve van projecten waarvoor de personele kosten en apparatuur uit andere bronnen ter beschikking zijn. Onderzoekers die menen voor een dergelijke subsidie in aanmerking te komen kunnen een aanvraag indienen waarin de vraagstelling, de methodieken en de duur van het onderzoek-project vermeld worden. Ook dient aangetoond te worden dat de aangevraagde investering of uitgaven niet mogelijk zijn via de gebruikelijke kanalen. De aanvraag moet de instemming hebben van de directie van de instelling of het hoofd van het laboratorium.

Aanvragen kunnen worden ingediend tot uiterlijk 10 april 1986 bij het bestuur van de Stichting, Laboratorium voor Radiobiologie, AMC, F-O, kamer 212, Meibergdreef 9, 1105 AZ Amsterdam.

PROF. DR. G. W. BARENSEN,
voorzitter

Subsidies Nederlands Astma Fonds

Het Bestuur van het Nederlands Astma Fonds maakt bekend dat subsidie-aanvragen voor in 1987 te beginnen wetenschappelijk onderzoek op het gebied van chronische aspecifieke respira-

toire aandoeningen (CARA) tot uiterlijk 1 mei a.s. kunnen worden ingediend. In aanmerking komen goed omschreven onderzoeksprojecten die, uitgaande van een concrete vraagstelling, binnen een beperkte tijd (maximaal 3 jaar) kunnen worden afgerond. De aanvragen worden beoordeeld door de Wetenschappelijke Adviesraad van het Nederlands Astma Fonds en enkele externe deskundigen op het betrokken onderzoeksgebied.

Nadere inlichtingen alsmede de voor een aanvraag benodigde formulieren zijn verkrijgbaar bij het bureau van het Nederlands Astma Fonds, Postbus 5, 3830 AA Leusden, tel. 033-941814, toestel 272 of 269.

Commissie Bevordering Diergeneeskundig en Vergelijkend Ziektekundig Onderzoek

De Commissie Bevordering Diergeneeskundig en Vergelijkend Ziektekundig Onderzoek deelt hierbij mede, dat circa f 10.000,- beschikbaar gesteld kan worden ter ondersteuning van onderzoek op de gebieden van de diergeneeskunde dan wel van de vergelijkende ziektekunde. Overeenkomstig de doelstellingen worden de gelden uitsluitend ter beschikking gesteld van het onderzoek zelve en niet voor publikatie van resultaten of andere bijkomende kosten. Zij die hiervoor in aanmerking wensen te komen, worden uitgenodigd zich vóór 1 april 1986 schriftelijk aan te melden bij de secretaris van de Commissie. Hierbij dient opgave te worden gedaan van de aard van het te verrichten onderzoek en tevens een beknopt werkschema alsmede een begroting te worden overgelegd.

Inlichtingen verstrekt: prof.dr. P. Zwart, secretaris, Burgemeester van de Weyerstraat 16, 3981 EK Bunnik.